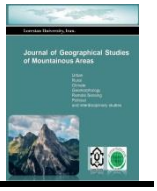
Journal of Geographical Studies of Mountainous Areas 12 (2023) 205-224

Online ISSN: 2717-2325

Journal of Geographical Studies of Mountainous Areas

journal homepage: http://www.gsma.lu.ac.ir

Research Paper

Analysis of the propellers affecting to the development of rural entrepreneurship (Case study: Al-ashtar county side)

Amir Khanjari Alem[a], Davood Mahdavi [b*], Davood Sheikhi [c], Mostafa Taleshi [d]

[a] PhD Student, Department of Geography, Faculty of Social Sciences, Payame Noor University (PNU), Tehran, Iran.
[*b] Assistant Professor, Department of Geography, Faculty of Social Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran
[c] Assistant Professor, Department of Geography, Faculty of Social Sciences, Payame Noor University (PNU), Tehran, Iran.
[d] Professor, Department of Geography, Faculty of Social Sciences, Payame Noor University (PNU), Tehran, Iran.

ARTICLE INFO

Article history:
Received: 6 July 2022
Accepted: 23 September 2022
Available online 22 October 2022

Keywords:
Propellers,
rural entrepreneurship,
rural development,
Al-Shatar city.

ABSTRACT

Due to the ecological and economic-social conditions, rural areas face many and diverse issues, poverty and deprivation being the most important of them. Entrepreneurship can play an effective role in improving the economic and living conditions of villages by creating new employment opportunities; It is very important to measure the entrepreneurship status of the villagers and try to improve it in the process of rural development by identifying the progressive factors. The current research was conducted to identify the progressive affecting the future state of rural entrepreneurship development in Al-Shatar city and how these progressive affect each other. In terms of its nature, this research is based on the method of future research, analytical and exploratory science and based on the practical goal, which in two stages determines the key indicators through the Delphi method and identifies the progressive based on the opinion of executive and academic elites specialized in the field of entrepreneurship using MicMac software was based on the method of cross-effects analysis. The findings showed that the system is unstable and most of the factors are scattered around the diagonal axis of the scattering plane. Among the 24 factors considered, according to the high score of influence and direct influence of 14 factors as the output of Mik Mak, they are effective in the future development of rural entrepreneurship of the city. The results showed that of the 14 progressive factors, the factors of access to the appropriate market for supplying local and indigenous products to consumers, the creation and development of local institutions and organizations related to entrepreneurship, investment in educational, promotion and information services, access to bank credits and Government facilities are more influential. The findings of the research state that paying enough attention to the influential factors, prioritizing and considering their relationships with each other is the reason for the favorable and model-oriented development of rural entrepreneurship in Al-ashatar city.

1. Introduction

Rural areas due to special ecological and socio-economic conditions are faced with several problems and problems, which are poverty and exclusion from their the most important. in this regard, by creating new jobs of employment and earning income, entrepreneurship can have an effective role in improving the economic situation and livelihood of the villages. Therefore, assessment of rural entrepreneurship status and trying to develop and strengthen it in rural development programs by identifying its Propellers is very important. the aim of this study was to identify the drivers affecting the future status of

*Corresponding Author.
Email Adresses: amir_khanjari2000@yahoo.com (A. Khanjari Alam), d.mahdavi@cfu.ac.ir (D. Mahdavi), sheikhi54@yahoo.com (D. Shikhi), taleshi_mo@yahoo.com (M. Taleshi)

To cite this article:
Khanjari Alam, A, Mahdavi D, Shiki, D, Taleshi, M, (2023), Analysis of the propellers affecting to the development of rural entrepreneurship Case study: Al-ashtar county side. Journal of Geographical Studies of Mountainous Areas, 3(12), 205-224.
Doi: 10.52547/gsma.3.4.205

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]
[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

rural entrepreneurship development in Alashtar city and the way they influence each other.

2. Methodology

Methodologically, this study is a prospective study of future research and exploratory approach to the future. Method through documentary and library study and the use of Delphi method, to develop and test the results, it is done. in the next step, the major trends and trends identified by the use of quantitative and qualitative methods and using tools such as analysis of mutual effects analysis, structural, classification (clustering), cluster analysis were prioritized. it should be noted that determining the key indicators through Delphi method and identification of experts on the base of poll of 22 executive and academic elites in the field of entrepreneur of Alashtar by using the software Micmac was performed based on the cross - effects analysis method.

3. Results

The results indicate that the situation of factors affecting the future state of rural entrepreneurship development in Alashtar city is the unstable situation of rural entrepreneurship system in the city. so that most of the variables are log in the diameter axis of scattered .apart from the few factors that show that they have a high impact on the system, other variables have the same situation as each other. in addition, the results of analysis of interaction effects and evaluation plan of influence and impact of key factors with direct and indirect effects showed that among 24 factors, 14 key factors as affecting factors on the future trend of entrepreneurship development in rural areas of Alashtar are effective. the results showed that among 14 driving factors, accessibility to market for local and local production to consumers, creation and development of institutions and local organizations related to entrepreneurship, investment in educational services, extension and informing, access to bank credits and government facilities have been more important and more important.

4. Discussion

Empirical evidence and situation of rural areas of Alashtar (including lack of necessary infrastructure and insufficient support from entrepreneurs, lack of necessary training and increasing unemployment rate, lack of necessary training and inappropriate information and etc.) indicate instability of entrepreneurial system in the city. in addition, the use of new technology and new technology as well as new inputs and education of villagers cause increasing production and gain which has an important role in rural entrepreneurship development in Alashtar city. also, for rural development and entrepreneurship in this city, it should be considered that capital plays an important role and should be moved to develop rural financial resources and support them. the comparison between research and past research and research shows that in the studies based on futurology, this study is in line with the results of some, so that among 14 key and effective driving factors extracted: availability of market access to local and local production to consumers is the most important and influential factor in Ahmadi et al. (1398) and Farahani et al. (2014). in addition to these factors, the creation of entrepreneurship-related organizations, investment in educational services, extension and information services as well as the development of indigenous sites of information about the development of entrepreneurship with the researches of makeup and colleagues (1397) and hope and colleagues (1397) is the same. finally, the factors of participation of local people in the discussions of entrepreneurship planning and planning programs, the ability to communicate with institutions and specialists related to entrepreneurship, the attitude of the society to the entrepreneur, especially female entrepreneurs and sufficient access to information providers), can be supported by ten flood victims (1398) and Marzieh Keshavarz (1397) and taghilo et al. (2016).

5. Conclusion

In conclusion, it can be said that success in achieving all - out goals of entrepreneurship development in rural areas of Alashtar depends on the effective interaction between these key

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

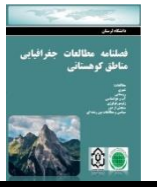
[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

factors. one of the most important results of this research is that by using of identified factors and considering their priority and influence and their influence on each other, we can evaluate the future sustainability of rural entrepreneurship system in Alashtar city. some solutions have been developed and implemented to maintain the desired situation or to convert undesirable to desirable ones. in this regard, sufficient attention from policy makers, planners and local and provincial stakeholders to key and effective factors, prioritizing and considering their relations with each other can create the necessary prerequisites for achieving and development and development of rural entrepreneurship in Alashtar city, so that the long - term equilibrium and sustainability in all aspects and levels are guaranteed.

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

سال سوم، شماره چهارم (پیاپی ۱۲)، زمستان ۱۴۰۱، ۲۲۴-۲۰۵.

شاپای الکترونیکی: ۲۳۲۵-۲۷۱۷

فصلنامه مطالعات جغرافیایی مناطق کوهستانی

http://www.gsma.lu.ac.ir

دانشگاه لرستان

مقاله پژوهشی

واکاوی عوامل پیش برنده و اثرگذار بر توسعه کارآفرینی روستایی (مورد مطالعه: شهر الشتر)

امیر خنجری عالم[۱]، داوود مهدوی*[۲]، داوود شیخی[۳]، مصطفی طالشی[۴]

[۱] دانشجوی دکتری گروه جغرافیا، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

[*۲] استادیار گروه جغرافیا، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

[۳] استادیار گروه جغرافیا، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

[۴] استاد گروه جغرافیا، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

چکیده

نواحی روستایی به دلیل شرایط اکولوژیکی و اقتصادی - اجتماعی با مسائل متعدد و متنوعی مواجه هستند، فقر و محرومیت از مهمترین آنهاست. کارآفرینی با خلق فرصت‌های جدید اشتغال می‌تواند نقش مؤثری در بهبود وضع اقتصادی و معیشتی روستاها ایفا کند؛ سنجش وضعیت کارآفرینی روستاییان و تلاش برای پیشرفت آن در فرایند توسعهٔ روستایی از طریق شناسایی عوامل پیش‌برنده آن، اهمیت بسزایی دارد. پژوهش به منظور شناسایی پیشران‌های موثر بر وضعیت آینده توسعه کارآفرینی روستایی در شهر الشتر و چگونگی تأثیرگذاری این پیشران‌ها بر یکدیگر انجام شده است. این پژوهش از نظر ماهیت، بر اساس روش علم آینده‌پژوهی، تحلیلی و اکتشافی و بر اساس هدف کاربردی است که در دو مرحله تعیین شاخص‌های کلیدی از طریق روش دلفی و شناسایی پیشران‌ها بر اساس نظرخواهی از نخبگان اجرایی و دانشگاهی متخصص در حوزه کارآفرینی با استفاده از نرم‌افزار MicMac بر پایه روش تحلیل اثرات متقاطع انجام شد. یافته‌ها براساس وضعیت صفحه پراکندگی عوامل نشان داد، سیستم ناپایدار است و بیشتر عوامل در اطراف محور قطری صفحه پراکنده هستند. از میان ۲۴ عامل در نظر گرفته شده، با توجه به امتیاز بالای تأثیرگذاری و تأثیرپذیری مستقیم ۱۴ عامل به عنوان خروجی میک مک ، در آینده توسعه کارآفرینی روستایی شهرستان موثر هستند. نتایج نشان دادکه از ۱۴ عامل پیشران، عوامل دسترسی به بازار مناسب برای عرضه تولیدات محلی و بومی به مصرف‌کنندگان، ایجاد و توسعه نهادها و سازمان‌های محلی مرتبط با کارآفرینی، سرمایه‌گذاری در خدمات آموزشی، ترویجی و اطلاع رسانی، دسترسی به اعتبارات بانکی و تسهیلات دولتی، دارای تأثیرگذاری بیشتری هستند. یافته-های پژوهش بیان می‌کند که توجه کافی به عوامل تاثیرگذار، اولویت‌بندی و مدنظر قرار دادن روابط آن‌ها با یکدیگر سبب تکامل مطلوب و الگومدار توسعه کارآفرینی روستایی در الشتر است.

اطلاعات مقاله

دریافت مقاله:
۱۴۰۱/۵/۱۵

پذیرش نهایی:
۱۴۰۱/۷/۱

تاریخ انتشار:
۱۴۰۱/۹/۳۰

واژگان کلیدی:
عوامل پیش‌برنده (پیشران)،
کارآفرینی روستایی،
توسعه روستایی،
شهر الشتر.

۱. مقدمه

در عصر حاضر با وجود اینکه قرن بیستم همراه با رشد پرشتاب صنعت و فناوری در جهان به پایان رسیده است، اما عقب ماندگی مناطق روستایی بیشتر از گذشته عیان شده است چرا که راهبردها و سیاست‌های اتخاذ شده برای حل مسائل و مشکلات روستاها کارآمد نبوده است. این مسئله باعث شده است که بار دیگر

*نویسنده مسئول:

پست الکترونیک نویسندگان: amir_khanjari2000@yahoo.com (ا. خنجری عالم)، davood141@yahoo.com (د. مهدوی)، sheikhi54@yahoo.com (د. شیخی)، taleshi_mo@yahoo.com (م. طالشی).

نحوه استنادهی به مقاله: خنجری عالم، امیر؛ مهدوی، داوود؛ شیخی، داوود؛ طالشی، مصطفی (۱۴۰۱). واکاوی عوامل پیش برنده و اثرگذار بر توسعه کارآفرینی روستایی (مورد مطالعه: شهر الشتر). فصلنامه مطالعات جغرافیایی مناطق کوهستانی. سال سوم، شماره ۴ (۱۲)، صص ۲۲۴-۲۰۵.

Doi:10.52547/gsma.3.4.205

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

توسعه و بویژه توسعه روستایی مورد توجه نظریه‌پردازان، برنامه-ریزان و مجریان قرار گیرد تا با ارائه سیاست‌ها، برنامه‌ها و استراتژی‌های جدید از معضلات و مسائلی که این نواحی را تهدید می‌کند جلوگیری نماید (Estelaji, et al, 2018: 46). در این راستا ظهور اندیشه‌های نو در عرصه اقتصاد سبب شده است که در نظریه‌های جدید اقتصادی، مقوله کارآفرینی به طور جدی مد نظر قرار گیرد و از کارآفرینی به عنوان موتور محرک رشد و توسعه اجتماعی و اقتصادی جوامع یاد شود. با فراگیری این اندیشه‌ها در بخش‌های مختلف اقتصادی، مقوله کارآفرینی به عنوان یکی از ضرورت‌های برنامه‌های توسعه روستایی، جایگاه و اعتبار ویژه‌ای یافته است همچنین پژوهشگران و دولت مردان کشورهای مختلف، بر الزام سیاست‌گذاری هدفمند و برنامه‌ریزی اندیشمندانه برای توسعه کارآفرینی در بخش روستایی به طور فزاینده‌ای تاکید کرده‌اند (Hosseini nia, 2017: 25). چراکه مسئله کار و اشتغال به ویژه کارآفرینی، از اصول اساسی و مهم زندگی هر فرد و اجتماعی است که در تمام ادوار و اجتماعات بشری، نقش مهمی داشته است. کارآفرینی چرخ زندگی بشر را در این دنیا متحول و دگرگون می‌سازد. اقتصاددانان و صاحبنظران معتقد هستندکه کارآفرین با ارائهٔ محصولات و خدمات جدید می‌تواند جامعه را به سمت پیشرفت و توسعه سوق دهد (Kuratko and Hadgetts, 2004: 35).

امروزه، در همهٔجوامع، ایجاد و تقویت کارآفرینی کم و بیش مورد تأکید است ودیدگاه ها و روش های مختلفی برای ارتقای آن ارائه شده است که برحسب شرایط هر جامعه می‌توان از آنها بهره گرفت (Sobel& King, 2008: 431). افزون بر این، لازم به ذکر است که کارآفرینی روستایی در اصل هیچ تفاوتی با مفهوم عام کارآفرینی ندارد. فقط شرایط خاص مناطق روستایی از جمله؛ کمبود امکانات و ضعف مدیریت در این نواحی، باعث می شود که زمینه‌های کارآفرینی متفاوت با سایر نواحی و فعالیت‌ها باشد. به هرحال کارآفرینان روستایی به دنبال شناسایی فرصت‌های جدید و نوآوری در فعالیت‌های کشاورزی و غیرکشاورزی، کاربری اراضی و استفاده بهینه، متنوع و نوآورانه در راستای توسعه روستایی هستند (Rezvani, 2008: 53) . بنابراین با توجه به نکات گفته شده و فرصت‌هایی که این نوع کارآفرینی در جامعه روستایی ایجاد می کند می‌توان گفت: کارآفرینی توانایی برطرف کردن چالشهای اقتصادی، اجتماعی و در نتیجه توسعه مناطق روستایی را دارد (Heydari, 2014: 68). همچنین نباید فراموش کرد که توسعه کارآفرینی روستایی، نیازمند تلاش آگاهانه برای تدارک مجموعه ای از عوامل و شاخص‌های زیرساختی و حمایتی توسط نهادهای دولتی و غیردولتی ذیربط در راستای بهره گیری از فرصت های موجود در جوامع روستایی می‌باشد (Wong et al., 2007:104). کارآفرینی می‌تواند با خلق فرصت‌های جدید اشتغال و درآمد، نقش مؤثری در بهبود وضع اقتصادی و معیشتی روستاها داشته باشد. به همین دلیل، شناسایی عوامل پیش برنده و نیز سنجش میزان کارآفرینی روستاییان و تلاش برای توسعه و تقویت کارآفرینی در فرایند توسعهٔ روستایی، ازطریق فراهم کردن زمینه های اولیهٔ آن، از اهمیت ویژه‌ای برخورداراست (Rezvani, 2008: 54). در واقع عوامل پیش‌برنده و تاثیرگذار (پیشران‌ها)، نیروها و روندهای مهمی هستند که نقش بازساخت آینده‌ی فضاهای زندگی را بازی می‌کنند (Taghiloo, et al, 2016: 11).

بر همین اساس پیشران‌های توسعه کارآفرینی به‌عنوان تسهیل‌کننده در دستیابی به اهداف و بهبود کیفیت کسب و کارها به‌خصوص در نواحی روستایی نقش به‌سزایی دارند. این پیشران‌ها شامل: آموزش، مشاوره و تجربیات- مهارت و دانش- دسترسی به سرمایه- دسترسی به زیرساخت‌های فیزیکی- نوآوری و خلاقیت- تولید، فروش و بازاریابی، سرمایه اجتماعی (اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی، امنیت و انسجام اجتماعی)، میزان اعتماد به نفس و آینده‌نگری است (Amini, 2008: 97). افزون بر این از دیدگاه لوردکیپانیدزه نیز توسعه کارآفرینی روستایی به عوامل پیش برنده در ابعاد مختلفی همچون عوامل فرهنگی ـ اجتماعی، محیطی و زیرساختی، اقتصادی و نهادی بستگی دارد

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

(Lordkipanidze, 2005: 788). مایا و ماک، در مطالعه خود درباره کارآفرینی با تأکید بر زیرساخت‌ها و عوامل محیطی، به عواملی محیطی مانند روستای سالم، خاک حاصلخیز و غیره اشاره کرده‌اند (Mack, 2001: 14., Maia, 2002: 30). از طرف دیگر شناسایی و اهمیت‌سنجی عوامل پیش‌برنده توسعه کارآفرینی در مناطق روستایی مستلزم استفاده از علم آینده پژوهی است. آینده‌پژوهی دانش تحلیل، طراحی و برپایی هوشمندانه آینده است و مشتمل بر مجموعه‌ای از تلاش‌ها است که با استفاده از تجزیه و تحلیل منابع، عوامل متغیر یا ثابت و الگوها به تجسم آینده‌های بالقوه و برنامه‌ریزی برای آنها می‌پردازد (Amiri et al, 2018: 109).

علم آینده‌نگاری از اوایل دهه ۷۰ میلادی به عنوان ابزار سیاست‌گذاری به طور رسمی در چند کشور از جمله ژاپن به کار گرفته شد و در اوایل دهه ۹۰ میلادی به طور گسترده با همکاری نهادهای بین‌المللی برای توانمندسازی کشورها به کار گرفته شد و در حال حاضر به رویکرد غالب در عرصه‌های برنامه‌ریزی و علوم و تکنولوژی در بیشتر کشورها گسترش یافته است (Nazemi, 2006: 123). از منظر برنامه‌ریزی، مطالعات آینده‌پژوهی در سه مرحله قابل تقسیم است و شامل الف: مرحله پیش‌آینده‌نگاری که در آن مطالعات آماده‌سازی برای اجرای آینده‌نگاری انجام می‌شود، ب: مرحله اصلی آینده‌نگاری که در این مرحله روش‌های اصلی در آینده‌نگاری مانند دلفی پیاده می‌شود و ج) مرحله پس‌آینده‌نگاری که در این مرحله مطالعات مربوط به انتشار نتایج بین سیاست‌گذاری، پیاده‌سازی نتایج و بهره‌برداری از نتایج انجام می‌گیرد (Nazemifar, ZaIi & Azhdari. 2016: 26 2021: 63).

در مجموع و با عنایت به مطالب گفته شده، ضرورت بررسی این موضوع در مناطق مختلف می‌تواند با شناسایی عوامل اصلی و ترسیم آینده های باورکردنی و مطلوب در آیندهٔ به توسعه کارآفرینی روستایی کمک شایانی بنماید. بدین ترتیب پژوهش حاضر یکی از مستعدترین مناطق کشور، یعنی شهرستان الشتر را در به کارگیری ویژگیهای مثبت این رویکرد انتخاب کرده است؛. در این شهرستان دارای فرصت بالقوه در زمینه زراعت و کشت گیاهان دارویی و جنگلی، گردشگری طبیعی، باغداری و دامداری بواسطه وجود آب‌های سطحی و زیرسطحی مناسب، آب‌وهوای معتدل و زمین‌های حاصلخیز و غنی مستعد کشاورزی و دامپروری است که می‌تواند بستر لازم برای ایجاد و توسعه کسب وکارهای مرتبط با صنایع تبدیلی و تکمیلی در حوزه کشاورزی و خدمات فراهم آورد. لازم به ذکر است که در حال حاضر در شهرستان تعداد ۱۱۰۵۱ نفر شاغل وجود دارد ، نرخ بیکاری در شهرستان برابر با ۱۵,۴ که بسیار بالاتر از متوسط کشوری می باشد و نرخ رشد جمعیت ۰/۰۷ درصد است(معاونت برنامه ریزی استانداری استان لرستان، ۱۳۹۹). این در حالی است که علی رغم پتانسیل‌ها و ظرفیت‌های مذکور، در حال حاضر تنها حدود ۱۰۰ نفر کارآفرین در منطقه وجود دارد که پاسخگوی جمعیت جویای کار در شهرستان نیست و بیشتر این افراد از منطقه مهاجرت می کنند، بنابراین بایستی به توسعه کارآفرینی و ایجاد اشتغال توجه شود تا به توسعه روستاها و تثبیت جمعیت در شهرستان کمک نماید، بنابراین پژوهش پیش رو قصد دارد با تکیه بر دیدگاه نوین برنامه‌ریزی و با استفاده از روشهای خاص آینده پژوهی، توسعهٔ کارآفرینی روستایی در نواحی روستایی شهرستان الشتر را برنامه‌ریزی کند. در راستای تحقق این امر، سوال‌هایی به شرح زیر مطرح شد: مهم‌ترین پیشران‌های مؤثر بر توسعه کارآفرینی روستایی منطقه مورد مطالعه، کدامند؟ توزیع آنها در ماتریس تحلیل ساختاری آینده توسعه کارآفرینی روستایی منطقه به چه شیوه‌های است؟ کدام‌یک از پیشران‌ها بیشترین اثرپذیری و کدامیک بیشترین اثرگذاری را بر روی توسعه آینده کارآفرینی روستایی منطقه خواهند داشت؟ نحوه اثرگذاری و اثرپذیری پیشران‌ها نشان دهنده حرکت سیستم کارآفرینی روستایی منطقه به سمت توسعه پایدار کارآفرینی روستایی است یا ناپایداری توسعه در آینده؟

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

۲. روش تحقیق

از لحاظ روش‌شناختی، مطالعهٔ حاضر از نوع روش آینده پژوهی آمیخته با رویکرد اکتشافی نسبت به آینده است و از طریق مطالعهٔ اسنادی و کتابخانه ای و به‌کارگیری روش دلفی، به منظور توسعه و آزمون نتایج به دست آمده، انجام گرفته است. در مراحل بعد نیز روندهای کلان و پیشران‌های شناسایی شده از طریق به‌کارگیری روش‌های کمّی وکیفی و با استفاده از ابزارهایی چون تحلیل تأثیرات متقابل وتحلیل ساختاری، پیشران‌ها، دسته‌بندی (خوشه‌بندی)، تحلیل، اولویت‌بندی شدند.

در مرحله اول با توجه به این که در این مرحله، هدف شناسایی و استخراج پیشرا ن‌های توسعه کارآفرینی روستایی بود، از منابع و اسناد معتبر علمی در بازهٔ زمانی سال ۱۳۸۵ تاکنون استفاده شد که در گام اول به تشریح آنها پرداخته شد. در بخش کمّی نیز به دلیل محدودیت‌های پژوهش در رابطه با جدید و تخصصی بودن مطالب، الزام آشنا بودن گروه خبرگان با مطالعات تطبیقی و اصطلاحات تخصصی و علمی، دانش آینده‌پژوهی، همچنین با توجه به سوابق آموزشی وتحقیقاتی افراد، پژوهشگر ملزم به استفاده از تعداد محدودی از افراد شد. لذا در این پژوهش خبرگان شامل: متخصصان دانشگاهی در رشته مرتبط، مدیران ارشد استان در زمینه کارآفرینی وکارآفرینان برتر استان بودند.نحوهٔ انتخاب مشارکت کنندگان در این پژوهش به شیوهٔ هدفمند و در دسترس بوده است. در مرحله دوم و سوم، برای پیشرانهای توسعه کارآفرینی روستایی از طریق مرور پژوهش ها و اسناد بین المللی مؤسساتی که به پویش و بررسی آیندهٔ توسعه کارآفرینی روستایی پرداخته اند، با توجه به مطالعات انجام گرفته، بررسی های پیشینهٔ پژوهش در پایگاه های اطلاعاتی داخلی و خارجی در بازهٔ زمانی ۱۳۸۵ تعداد ۳۴ مقاله استخراج شدند که پس از مطالعهٔ چکیده مقاله‌ها و پالایش آنها، ۱۷ مقاله انتخاب گردید. سپس به شناسایی پیشران‌های توسعه کارآفرینی روستایی که به عبارتی روندهای اصلی و کلان محیط دور هستند و می-توانند بر سایر روندهای توسعه کارآفرینی روستایی و توسعهٔ فرصت‌ها اثر بگذارند، پرداخته شد. در مرحله چهارم، تمام پیشران‌های استخراج شده، تحلیل و بر اساس شبکهٔ معنایی که با هم تشکیل می‌دهند، دسته‌بندی شدند. در این بخش از پژوهش منابع به دست آمده در اختیار ۲ نفر از متخصصان تحقیقات کارآفرینی روستایی قرار گرفت و از آنها خواسته شد، پیشران های استخراج شده را با توجه به منابع انطباق بدهند، که پیشران های به دست آمده مورد تأیید ایشان قرار گرفتند و در ادامه نیز نوع دسته بندی و جامعیت آن را با توجه به پیشرانهای به دست آمده تأیید کردند. در مرحله پنجم: با استفاده از روش دلفی برای شناسایی پیشرانهای اولیه مستخرج از مرحله قبلی که بر وضعیت توسعه کارآفرینی روستایی شهرستان الشتر موثر هستند، از طریق گروه متخصصان استفاده شد. لذا با توجه به روش پرسشگری مرحله‌ایی فرآیند انجام پرسشگری و استخراج نظرات آنها در حوزه مورد مطالعه در مرحله نخست انجام گرفت. در مرحله بعد از گروه متخصصان و کارشناسان خواسته شد که درباره نظرات سایر اعضای دخیل نیز، داوری کنند و در نهایت بعد از پایش متغیرها، تعداد ۲۴ متغیر به عنوان متغیرهای اولیه مؤثر بر وضعیت توسعه کارآفرینی روستایی شهرستان الشتر انتخاب شدند.

در مرحله ششم، مرحلهٔ تعیین پیشرانهای اصلی، پس از اینکه روندهای اصلی مؤثر شناسایی شدند، برای تعیین مؤثرترین پیشران هایی که بر تغییرات آتی روندهای اصلی توسعه کارآفرینی روستایی تأثیر دارند، در یک پانل مشترک از ۲۲ نفر از خبرگان خواسته شد تا تأثیر هر متغیر را بر متغیر دیگر در طیفی از ۰ تا ۳ (۰= بی تأثیر؛ ۱=تأثیر کم؛ ۲= تأثیر متوسط؛ ۳=تأثیر زیاد) تعیین کنند. این عمل برای هرکدام از ۲۴ پیشران تکرار شد. بدین ترتیب میزان وابستگی یک متغیر به دیگر متغیر دیگر مشخص گردید. سپس به کمک نرم افزار تحلیل ساختاری میک مک نتایج تحلیل محاسبه گردید. در این راستا نرم‌افزار میک مک به‌منظور سهولت انجام تحلیل ساختاری جهت انجام محاسبات پیچیده ماتریس تحلیل اثر متقاطع استفاده شد. در این نرم‌افزار، میزان ارتباط متغیرها با اعداد بین صفر تا سه سنجیده می‌شود. عدد

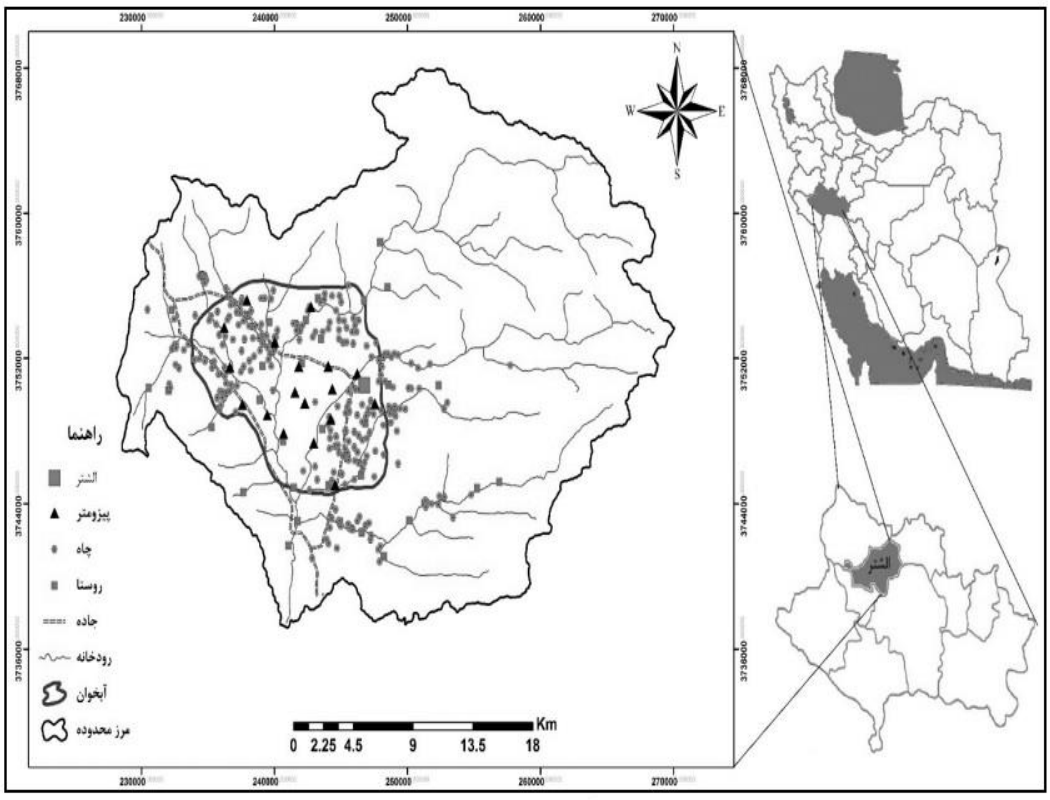
[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

صفر بیانگر عدم تأثیر، عدد یک بیانگر تأثیر ضعیف، عدد دو بیانگر تأثیر متوسط، عدد ۳ بیانگر تأثیر زیاد و حرف (p) نیز نشان‌دهنده وجود رابطه بالقوه بین متغیرها است (Imani, 1399:76). مدل تحلیل اثر متقابل در خروجی نهایی، روابط بین متغیرها را نشان می‌دهد و بر اساس آن نرم‌افزار میک مک این قابلیت را دارد تا روابط را به نمودارها و اشکال ویژه تبدیل کند و امکان تحلیل آسان ساختار و روابط سیستم را امکان‌پذیر نماید. به‌طورکلی نمودارها و ماتریس‌های خروجی نرم افزار شامل دو دسته ماتریس اثرات مستقیم متغیرها (MDI) و نمودارهای مربوطه و دیگری ماتریس روابط غیرمستقیم بین متغیرها (MII) و نمودارهای مرتبط با آن است؛ در صورتی‌که در ماتریس اولیه، روابط بالقوه بین متغیرها نیز مشخص شده باشد، نرم‌افزار، ماتریس روابط بالقوه مستقیم بین متغیرها (MPDI) و ماتریس روابط بالقوه غیرمستقیم بین متغیرها (MPII) را نیز محاسبه می‌کند.

۱. ۲. معرفی محدوده مورد مطالعه

شهرستان سلسله (الشتر) در ۲۷ دقیقه و ۴۸ درجه شرقی و ۳۲ دقیقه و ۳۳ درجه شمالی قرار گرفته است شکل شماره ۱. وسعت این شهرستان ۱۲۱۲ کیلومیر مربع است. این شهرستان از شمال به شهرستان بروجرد و شهرستان دلفان، از جنوب به شهرستان دوره، از جنوب شرق به شهرستان خرم آباد، از شمال غرب به شهرستان دلفان و از شمال شرق به شهرستان بروجرد منتهی می شود. در شهر الشتر بر اساس آمار سال ۱۳۹۵ تعداد۷۵۵۵۹ نفر زندگی می کنند که از این تعداد ۳۸۶۰۲ نفر در نقاط روستایی زندگی می-کنند که از این میان تعداد ۱۹۵۷۶ نفر آنها مرد و تعداد ۱۹۰۲۶ نفر زن می باشند که بیشترین تعداد جمعیت مربوط به سنین ۲۹ – ۲۵ سال می‌باشد که نشان می‌دهد ترکیب جمعیتی شهرستان جوان می‌باشد (Deputy, 2019 Lorestan Governorate Planning)

شکل ۱. موقعیت الشتر در لرستان و ایران، منبع: نگارندگان، ۱۴۰۰

۳. یافته‌های پژوهش

همان‌طور که پیشتر آمد، در بررسی پیشران‌های محیطی که از منابع ذکر شده استخراج گردید، برخی از آنها به دلیل

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

همپوشانی و تجانس بسیار بالا در یک خوشه قرار گرفتند که عنوان کلان روندها معرفی شده‌اند، به نمایش درآمده است. در جدول (۱) هر پیشران به همراه زیرمجموعه هایش که به

جدول ۱. چک لیست اولیه استخراج عوامل پیش برنده (پیشران‌ها) توسعه کارآفرینی روستایی از منابع داخلی و خارجی

مولفه	شاخص	پیشران‌ها (عوامل پیش برنده توسعه کارآفرینی روستایی)	علوی زاد	صادقلو	رضوانی	حسین فراهانی	علی اکبری	رستمی	بهشتی	کشاورز	جهانبخشی رستم	زولتان	ین هاستین	افتخاری	ایشمال رادیکوک	کامبت	مونیکا شارما	فراوانی تکرار
سرمایه گذاری اقتصادی		سرمایه‌گذاری در زمینه فعالیت‌های تولیدی	*	*	*	*	*		*		*	*		*	*			۱۲
		سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه به منظور افزایش بهره‌وری تولید								*				*		*		۳
		سرمایه گذاری در خدمات آموزشی، ترویجی و اطلاع‌رسانی			*									*				۳
		سرمایه‌گذاری در زمینه تأسیسات زیربنایی			*				*							*		۳

منبع: نگارندگان، ۱۴۰۰

لازم به ذکر است که برخی از پیشران‌ها به دلیل گستردگی و فراگیر بودن موضوع کارآفرینی روستایی دارای فراوانی بیشتری نسبت به سایر پیشران‌ها بودند. با توجه به فراوانی هریک از پیشران‌ها در منابع مورد بررسی، پیشران‌های سرمایه‌گذاری در زمینه فعالیت‌های تولیدی، دسترسی به اعتبارات بانکی و تسهیلات دولتی، حمایت از نوآوری، وجود زیرساخت‌ها عمومی مناسب در روستا همچون آب و برق، وجود زیرساخت‌های فیزیکی مناسب در روستا، وجود سازمان‌های (انجمن، اتحادیه و صنوف) مرتبط با کارآفرینی و دسترسی به بازار مناسب برای عرضه تولیدات محلی و بومی به مصرف کنندگان وغیره بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. در ادامه همانطور که پیشتر نیز بدان اشاره شد، با استفاده از روش دلفی از طریق گروه متخصصان به منظور شناسایی پیشران‌های اصلی از بین پیشران های مستخرج شده از از مرحله قبلی استفاده شده در این مرحله پس از انتخاب و پرسشگری از متخصصان و خبرگان امر در پندین مرحله ، از گروه متخصصان و کارشناسان خواسته شد که درباره نظرات سایر اعضای دخیل نیز، داوری کنند و در نهایت بعد از پایش متغیرها، تعداد ۲۴ متغیر طبق جدول شماره ۲ به عنوان متغیرهای اولیه مؤثر بر وضعیت توسعه کارآفرینی روستایی الشتر انتخاب شدند. پس از استخراج پیشران های تغییر از منابع مذکور و تأیید روایی آن توسط متخصصان در یک پانل مشترک، از ۲۲ نفر از خبرگان خواسته شد تأثیر هر متغیر را بر متغیر دیگر در طیفی از ۰ تا ۳ (۰= بی‌تأثیر؛ ۱= تأثیرکم؛ ۲= تأثیر متوسط؛ ۳= تأثیر زیاد) تعیین کنند. نظرات گروه متخصصان در ماتریس اثرات متقاطع وارد شد (جدول ۳) و سپس از طریق نرم افزار میک مک مورد تحلیل قرار گرفت.

جدول ۲ . پیشران‌های استخراج شده از دیدگاه متخصصان و خبرگان

مولفه	شاخص	پیشران ها (عوامل پیش برنده توسعه کارآفرینی روستایی)	علامت اختصاری
اقتصادی	سرمایه‌گذاری	سرمایه گذاری در خدمات آموزشی، ترویجی و اطلاع رسانی	S.AM
		سرمایه گذاری در زمینه تأسیسات زیربنایی	S.TA

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

		دسترسی به اعتبارات بانکی و تسهیلات دولتی	D.ET
		دسترسی به بازار مناسب برای عرضه تولیدات محلی و بومی به مصرف ...	D.BA
	شرایط بازار	رقابت‌پذیری فعالیت‌ها	REGH
نهادی - سیاسی		ایجاد سازمان‌های مرتبط با کارآفرینی	E.SAZ
	نهادی و سازمانی	مشارکت افراد محلی در مباحث و روندهای تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی	MOSH
		توسعه مکان‌های بومی اطلاع‌رسانی راجع به توسعه کارآفرینی	T.ME
		قوانین شفاف مالی، اقتصادی و مالیاتی	GH.SH
	قوانین	قوانین مالکیت فکری و حمایت از صاحبان ایده	GH.MA
اجتماعی - فرهنگی		داشتن توانمندی فردی و شخصیتی در کارآفرینی	D.TAV
	توانایی‌های کارآفرینی	توانایی برقراری ارتباط با نهادها و متخصصان مرتبط با کارآفرینی	T.AV
		نیروی انسانی ماهر و باسواد و با تجربه برای شروع کسب و کارهای جدید	NIRO
		نگرش جامعه به کارآفرین به خصوص کارآفرینان زن	NEG
	فرهنگ کارآفرینی	میزان حمایت از سرمایه‌گذاران کوچک محلی (بیمه، اعتبار)	M.HE
		تمایل جامعه به ریسک‌های حساب شده	TM.RI
		حمایت از نوآوری و ایده های نوآورانه	HEMA
زیرساختی		پشتیبانی و تأمین امکانات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری فناورانه	POSH
		دسترسی کافی به فناوری اطلاعات	D.FAN
	زیرساختی	وجود زیرساخت‌ها عمومی مناسب در روستا همچون: آب و برق	V.Z.K
		وجود زیرساخت‌های فیزیکی مناسب همچون جاده و راه های ارتباطی	V.Z.ER
		توزیع بهینه منابع و خدمات در سطح منطقه	TOZIE
	ظرفیت‌های منطقه‌ای	منابع طبیعی منطقه	MAN
		تنوع فعالیت‌ها در منطقه	TAN

منبع: نگارندگان، ۱۴۰۰

در ادامه براساس آنچه که در بالا اشاره شد، ۲۴ متغیر در هشت حوزه به عنوان عوامل مؤثر بر وضعیت آینده توسعه کارآفرینی روستایی شهرستان الشتر شناسایی و با روش تحلیل اثرات متقابل/ ساختاری با نرم افزار MICMAC برای استخراج عوامل اصلی تأثیرگذار بر وضعیت آینده محیط مورد مطالعه تحلیل شدند. براساس تعداد متغیرها، ابعاد ماتریس ۲۴×۲۴ بود که در هشت حوزه مختلف تنظیم شده است. نتایج پس از دو بار چرخش داده‌ای اثرات متقاطع از مطلوبیت ۱۰۰ درصد برخوردار گردید،که بیانگر روایی مطلوب پرسشنامه است. در ماتریس حاضر میزان پرشدگی ۴۵، ۹۰/۵ درصد است و این میزان بیانگر این است که عوامل مورد نظر در ۹۰ درصد موارد، بر یکدیگر تأثیر داشته‌اند.

همچنین نتایج نشان می‌دهد از مجموع ۵۶۷ رابطه که در این ماتریس قابلیت ارزیابی را داشتند، ۵۵ رابطه عوامل بر یکدیگر تأثیرگذاری و تأثیرپذیری نداشته‌اند و روابط دارای اثرگذاری صفر بود. از سوی دیگر ۱۵۴ رابطه عدد یک را نشان می‌دهد که به معنی تأثیرگذاری ضعیف است. تعداد ۲۶۷ رابطه دارای عدد دو بوده و نشانگر تأثیر متوسط عوامل است و در نهایت ۴۹۲ رابطه عدد دارای سه بوده که این عدد نشان‌دهنده تأثیر زیاد عوامل است (جدول ۴). در ادامه برای تحلیل کلی محیط سیستم و در نهایت برای شناسایی پیشرا نها و عوامل کلیدی مؤثر به بررسی پلان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری متغیرها و همچنین به بررسی رتبه بندی و میزان جابجایی متغیرها پرداخته شد.

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

جدول ۳ . ماتریس داده های اولیه پیشران های توسعه کارآفرینی روستایی در نرم افرار میک مک

	پیشران ها	S.AM	S.TA	D.ET	D.BA	REGH	E.SAZ	MOSH	T.ME	GH.SH	GH.MA	D.TAV	T.AV	NIRO	NEG	M.HE	TM.RI	HEMA	POSH	D.FAN	V.Z.K	V.Z.ER	TOZIE	MAN	TAN
:۱	S.AM	۰	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۳	۲	۲	۱	۳	۲	۲	۲	۲	۱	۲
:۲	S.TA	۱	۰	۲	۲	۱	۲	۲	۲	۲	۱	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۳	۲	۱	۳
:۳	D.ET	۱	۱	۰	۳	۲	۱	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۳	۲	۲	۲	۲	۱	۲	۲	۳	۲	۳
:۴	D.BA	۲	۱	۱	۰	۳	۲	۳	۲	۲	۲	۳	۱	۲	۳	۲	۲	۲	۳	۲	۲	۳	۳	۲	۱
:۵	REGH	۲	۲	۱	۲	۰	۳	۲	۱	۱	۳	۲	۱	۲	۳	۲	۱	۲	۳	۲	۳	۳	۳	۲	۱
:۶	E.SAZ	۱	۲	۱	۲	۱	۰	۲	۲	۱	۳	۳	۱	۳	۳	۳	۳	۲	۳	۲	۲	۲	۲	۲	۱
:۷	MOSH	۱	۱	۱	۱	۱	۳	۰	۲	۰	۳	۲	۲	۲	۳	۱	۲	۳	۳	۲	۳	۱	۲	۲	۲
:۸	T.ME	۱	۲	۱	۲	۰	۲	۱	۰	۱	۳	۲	۲	۳	۳	۳	۳	۲	۳	۱	۲	۳	۳	۲	۲
:۹	GH.SH	۱	۱	۱	۳	۲	۱	۱	۳	۰	۱	۲	۲	۳	۳	۱	۳	۲	۳	۲	۲	۲	۲	۲	۲
:۱۰	GH.MA	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۲	۲	۱	۰	۳	۲	۲	۲	۱	۲	۳	۲	۳	۲	۲	۲	۲	۲
:۱۱	D.TAV	۲	۱	۱	۱	۱	۲	۲	۲	۲	۳	۰	۲	۱	۳	۲	۱	۲	۲	۳	۲	۲	۳	۱	۳
:۱۲	T.AV	۱	۱	۲	۱	۲	۲	۱	۱	۳	۲	۱	۰	۳	۲	۲	۲	۳	۳	۲	۲	۲	۲	۱	۲
:۱۳	NIRO	۱	۱	۲	۲	۱	۲	۰	۰	۱	۱	۱	۲	۰	۳	۳	۳	۲	۳	۲	۲	۲	۲	۱	۲
:۱۴	NEG	۲	۲	۲	۲	۲	۱	۳	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۰	۳	۳	۳	۳	۱	۳	۳	۲	۲	۲
:۱۵	M.HE	۲	۲	۲	۰	۲	۱	۳	۲	۰	۲	۱	۰	۲	۲	۰	۲	۳	۳	۲	۳	۳	۲	۲	۲
:۱۶	TM.RI	۲	۱	۱	۰	۲	۱	۲	۱	۲	۲	۱	۳	۲	۳	۲	۰	۳	۲	۱	۱	۳	۳	۲	۱
:۱۷	HEMA	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۲	۱	۲	۲	۱	۲	۲	۰	۲	۲	۰	۳	۳	۱	۳	۲	۲
:۱۸	POSH	۲	۲	۲	۲	۰	۰	۲	۱	۱	۱	۲	۳	۲	۲	۱	۲	۱	۱	۰	۳	۳	۳	۲	۲
:۱۹	D.FAN	۲	۲	۲	۱	۲	۳	۲	۱	۱	۳	۱	۲	۲	۰	۲	۲	۱	۲	۱	۰	۳	۳	۳	۲
:۲۰	V.Z.K	۳	۲	۲	۱	۲	۲	۱	۲	۱	۲	۲	۱	۱	۱	۲	۱	۲	۲	۲	۲	۰	۳	۳	۲
:۲۱	V.Z.ER	۲	۲	۲	۱	۲	۲	۲	۱	۲	۱	۲	۰	۱	۲	۲	۲	۱	۱	۲	۱	۲	۰	۳	۲
:۲۲	TOZIE	۱	۱	۲	۲	۱	۱	۲	۱	۲	۱	۰	۱	۲	۱	۱	۱	۱	۲	۱	۱	۱	۲	۰	۲
:۲۳	MAN	۱	۲	۱	۱	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۰	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۲	۱	۰	۲
:۲۴	TAN	۲	۱	۱	۲	۰	۲	۰	۲	۲	۱	۳	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۲	۲	۲	۲	۰

منبع: نگارندگان، ۱۴۰۰

جدول ۴. تحلیل اولیه داده های ماتریس اثرات متقابل

شاخص	ابعاد ماتریس	تعداد تکرار	تعداد صفرها	تعداد یک	تعداد دو	تعداد سه	جمع	درجه‌پرشدگی
مقدار	۲۴	۲	۵۵	۱۵۴	۲۶۷	۱۰۰	۵۲۱	٪ ۹۰/۴۵

منبع: نگارندگان، ۱۴۰۰

جدول ۵. درجه مطلوبیت و بهینه شدگی ماتریس

چرخش	تاثیرگذاری	تاثیرپذیری
۱	٪ ۹۵	٪ ۹۷
۲	٪ ۹۸	٪ ۱۰۰

منبع: نگارندگان، ۱۴۰۰

ارزیابی پلان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری متغیرها

شیوه توزیع و پراکنش متغیرها در صفحه پراکندگی، حاکی از میزان پایداری و یا ناپایداری سیستم است. در حوزه روش تحلیل اثرات متقابل/ ساختاری با نرم‌افزار MICMAC در مجموع دو نوع از پراکنش تعریف شده است که به نام سیستم‌های پایدار و سیستم‌های ناپایدار معروف هستند. در سیستم‌های پایدار پراکنش متغیرها به صورت L انگلیسی است (Dehzadeh, 2018: 77)، یعنی برخی متغیرها دارای تأثیرگذاری بالا و برخی دارای تأثیرپذیری بالا هستند. در سیستم‌های پایدار مجموعاً سه دسته متغیر قابل مشاهده است:

الف: متغیرهای بسیار تأثیرگذار بر سیستم (عوامل کلیدی)؛ ب: متغیرهای مستقل ج: متغیرهای خروجی سیستم (متغیرهای نتیجه) در این سیستم جایگاه هریک از عوامل کاملاً مشخص و نقش آن نیز به وضوح قابل ارائه است. در مقابل، در سیستم‌های ناپایدار وضعیت پیچیده‌تر از سیستم-های پایدار است. در این سیستم، متغیرها در حول محور قطری صفحه پراکنده هستند و متغیرها در بیشتر مواقع حالت بینابینی از تأثیرگذاری و تأثیرپذیری را نشان می دهند که ارزیابی و شناسایی عوامل کلیدی را بسیار مشکل می نماید. با این حال در این سیستم نیز راه‌هایی ترسیم شده است که می تواند راهنمای گزینش و شناسایی عوامل کلیدی باشد

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]
[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

(Godet, et al., 2003: 21) در سیستم‌های ناپایدار نیز متغیرهای زیر قابل مشاهده است: متغیرهای تأثیرگذار، متغیرهای دو وجهی (متغیرهای ریسک و متغیرهای هدف)، متغیرهای تنظیمی، متغیرهای تأثیرپذیر یا نتیجه سیستم و متغیرهای مستقل (شکل شماره ۲).

آنچه از وضعیت صفحه پراکندگی متغیرهای مؤثر بر وضعیت آینده توسعه کارآفرینی روستایی الشتر می‌توان فهمید، وضعیت ناپایداری سیستم است. بیشتر متغیرها در اطراف محور قطری صفحه پرا کنده اند. به غیر از چند عامل محدود که نشان می‌دهند دارای تأثیرگذاری بالایی در سیستم هستند، بقیه متغیرها از وضعیت تقریباً مشابهی نسبت به یکدیگر برخوردارند. متغیرها دارای دو نوع تأثیرند، تأثیرات مستقیم و تأثیرات غیرمستقیم که در ادامه به تشریح آن پرداخته می‌شود.

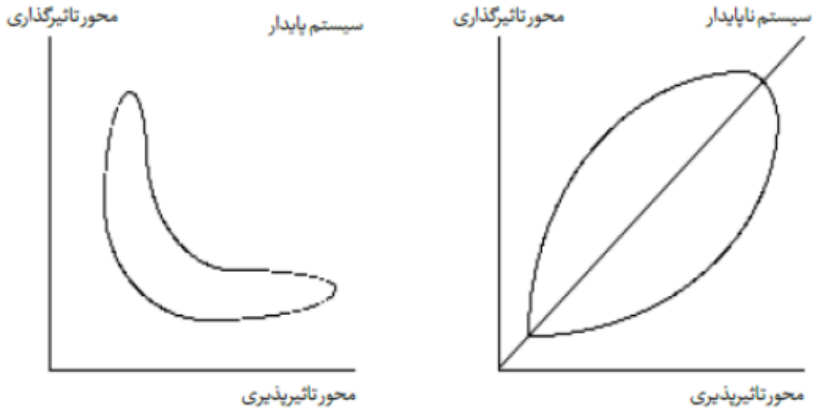
ارزیابی تأثیرگذاری و تأثیرپذیری مستقیم و غیرمستقیم متغیرها

در این بخش برای تحلیل تأثیرات متغیرها، هرکدام از روابط متغیرها توسط نرم‌افزار MICMAC سنجیده شده و با توجه به جدول (۴) میزان و درجه تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرها بر یکدیگر به دست آمده است. در پژوهش حاضر در ماتریس متقاطع، میزان تأثیرگذاری از طریق جمع عدد سطرهای هر عامل و میزان تأثیرپذیری از طریق جمع ستونی مشخص می‌گردد، بر این اساس از ۲۴ پیشران توسعه کارآفرینی روستایی مورد بررسی در ابعاد، اقتصادی، اجتماعی، کالبدی و محیطی، با توجه به مقادیر اثرپذیری و اثرگذاری و بر اساس امتیازهای بدست آمده متغیرها رتبه‌بندی گردیدند و دو نوع گراف و تحلیل تأثیرات مستقیم و دیگری تأثیرات غیرمستقیم ارائه گردید (جدول شماره ۷). همانگونه که در جدول شماره ۶ مشاهده می‌شود پیشران های دسترسی به بازار مناسب برای عرضه تولیدات محلی و بومی به مصرف کنندگان، ایجاد سازمانهای مرتبط با کارآفرینی، دسترسی به اعتبارات بانکی و تسهیلات دولتی، سرمایه‌گذاری در خدمات آموزشی، ترویجی و اطلاع‌رسانی و توسعه مکان‌های بومی اطلاع رسانی راجع به توسعه کارآفرینی از اثرگذارترین متغیرها هستند که در بهبود روابط سیستم نقش مهمی دارند.

حالت پایداری و ناپایداری سیستم بر اساس نحوه پراکنش متغیرها در صفحه پراکندگی مشخص می‌گردد. در سیستم‌هایی که در وضعیت ناپایدار قرار دارند، چون پراکندگی متغیرها اطراف محور قطری است و حالت بینابینی از تأثیرپذیری و تأثیرگذاری را به نمایش می‌گذارند، از این-رو شناسایی عوامل کلیدی را مشکل می‌سازد و شرایط پیچیده‌ای برقرار است. ولی در سیستم پایدار، توزیع متغیرها به صورت L در زبان انگلیسی است، که در آن برخی از متغیرها دارای تأثیرگذاری بالا و برخی دیگر نیز دارای تأثیرپذیری بالا هستند. مطابق با شکل ۳ که بر اساس وضعیت متغیرهای تأثیرگذار و تأثیرپذیری بر توسعه کارآفرینی روستایی در شهرستان الشتر نیر ترسیم شده است و شرح هر متغیر که در جدول (۵) ذکر شده است، می‌توان دریافت وضعیت سیستم در حالت ناپایدار است و بیشتر متغیرها اطراف محور قطری پراکنده شده‌اند و وضعیت مشابهی نسبت به همدیگر دارند و فقط ضعف و شدت آنها نسبت به یکدیگر تفاوت دارد. بعد از آنکه پایداری و ناپایداری سیستم و جایگاه متغیرها در نمودار تأثیرپذیری و تأثیرگذاری مشخص شد، تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرها بر همدیگر نشان داده می شود و انتهای هر خط با یک پیکان نشان داده شده و بیانگر جهت اثرگذاری متغیر است (شکل‌های ۴ و۵).

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

شکل ۲. الگوی سیستم پایدار و ناپایدار، منبع: Godet at al, 2003: 22

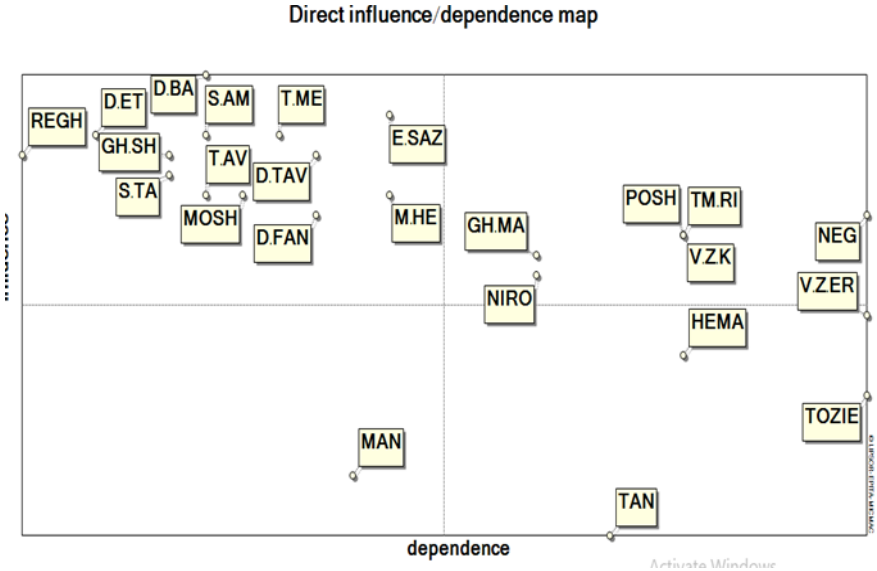
جدول ۶. میزان تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرها بر یکدیگر

متغیر	اثرات مستقیم		اثرات غیرمستقیم	
	میزان تأثیرگذاری	میزان تأثیرپذیری	میزان تأثیرگذاری	میزان تأثیرپذیری
سرمایه گذاری در خدمات آموزشی، ترویجی و اطلاع رسانی	۴۶	۳۵	۷۷۲۴۷	۵۹۹۴۸
سرمایه گذاری در زمینه تأسیسات زیربنایی	۴۴	۳۴	۷۲۸۱۱	۵۷۴۸۰
دسترسی به اعتبارات بانکی و تسهیلات دولتی	۴۶	۳۲	۷۵۴۶۰	۵۴۶۳۹
دسترسی به بازار مناسب برای عرضه تولیدات محلی و بومی به ...	۴۹	۳۵	۸۱۳۷۴	۵۷۷۸۷
رقابت پذیری فعالیت ها	۴۵	۳۰	۷۴۹۲۲	۵۰۰۴۷
ایجاد سازمانهای مرتبط با کارآفرینی	۴۷	۴۰	۷۷۶۸۸	۶۴۸۱۱
مشارکت افراد محلی در مباحث وروندهای تصمیم گیری و	۴۳	۳۶	۷۰۴۹۱	۵۹۱۰۰
توسعه مکان های بومی اطلاع رسانی راجع به توسعه کارآفرینی	۴۶	۳۷	۷۴۹۳۷	۶۱۲۱۷
قوانین شفاف مالی، اقتصادی و مالیاتی	۴۵	۳۴	۷۴۳۰۱	۵۷۰۶۲
قوانین مالکیت فکری و حمایت از صاحبان ایده	۴۰	۴۴	۶۵۵۲۵	۷۱۳۸۶
داشتن توانمندی فردی و شخصیتی در کارآفرینی	۴۵	۳۸	۷۳۵۹۸	۶۲۱۶۴
توانایی برقراری ارتباط با نهادها و متخصصان مرتبط با کارآفرینی	۴۳	۳۵	۷۱۰۶۵	۵۷۷۹۰
نیروی انسانی ماهر و با تجربه برای شروع کسب و کارهای جدید	۳۹	۴۴	۶۴۴۷۴	۷۱۰۱۸
نگرش جامعه به کارآفرین به خصوص کارآفرینان زن	۴۲	۵۳	۶۹۳۰۰	۸۵۸۵۲
میزان حمایت از سرمایه گذاران کوچک محلی (بیمه، اعتبار)	۴۳	۴۰	۷۰۲۵۱	۶۶۴۵۳
تمایل جامعه به ریسک های حساب شده	۴۱	۴۸	۶۷۰۲۴	۷۹۰۶۵
حمایت از نوآوری و ایده های نوآورانه	۳۵	۴۸	۵۷۴۶۳	۷۹۰۸۷
پشتیبانی و تأمین امکانات نرم افزاری و سخت افزاری فناورانه	۴۱	۴۸	۶۷۰۰۸	۷۷۴۹۸
دسترسی کافی به فناوری اطلاعات	۴۲	۳۸	۲۹۲۱۶	۶۲۶۰۰
وجود زیرساخت ها عمومی مناسب در روستا همچون: آب و برق	۴۱	۴۸	۶۷۴۵۹	۷۸۸۱۰
وجود زیرساخت های فیزیکی مناسب همچون جاده و راه ها	۳۷	۵۳	۶۱۶۵۵	۸۸۴۶۴
توزیع بهینه منابع و خدمات در سطح منطقه	۳۳	۵۳	۵۴۲۳۸	۸۷۱۶۴
منابع طبیعی منطقه	۲۹	۳۹	۴۸۷۶۹	۶۵۶۹۶
تنوع فعالیتها در منطقه	۲۶	۴۶	۴۵۶۱۹	۷۶۷۸۴
جمع	۹۸۸	۹۸۸	۹۸۸	۹۸۸

منبع: نگارندگان، ۱۴۰۰

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

شکل ۳. پراکنش متغیرها در پلان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری، منبع: نگارندگان، ۱۴۰۰

جدول ۷. پیشران‌های موجود در ناحیه‌های صفحه پراکنش

ناحیه پیشران	انواع پیشران
پیشران‌های ناحیه اول: ورودی(تأثیرگذار)	۱-سرمایه گذاری در خدمات آموزشی، ترویجی و اطلاع رسانی ، ۲-سرمایه گذاری در زمینه تأسیسات زیربنایی، ۳-دسترسی به اعتبارات بانکی و تسهیلات دولتی،۴- دسترسی به بازار مناسب برای عرضه تولیدات محلی و بومی به مصرف کنندگان، ۵-رقابت پذیری فعالیت ها، ۶-ایجاد سازمانهای (انجمن، اتحادیه و صنوف) مرتبط با کارآفرینی،۷- مشارکت افراد محلی در مباحث وروندهای تصمیم گیری و برنامه‌ریزی کارآفرینی، ۸-توسعه مکان های بومی اطلاعارسانی راجع به توسعه کارآفرینی، ۹- قوانین شفاف مالی، اقتصادی و مالیاتی،۱۰- توانایی برقراری ارتباط با نهادها و متخصصان مرتبط با کارآفرینی،۱۱- میزان حمایت از سرمایه گذاران کوچک محلی (بیمه، اعتبار)، ۱۲-دسترسی کافی به فناوری اطلاعات
پیشران‌های ناحیه دوم: دووجهی(تأثیرپذیر)	۱- قوانین مالکیت فکری و حمایت از صاحبان ایده ، ۲- نیروی انسانی ماهر و باسواد و با تجربه برای شروع کسب و کارهای جدید، ۳-نگرش جامعه به کارآفرین به خصوص کارآفرینان زن ، ۴-تمایل جامعه به ریسک های حساب شده ، ۵-پشتیبانی و تأمین امکانات نرم افزاری و سخت افزاری فناورانه ، ۶-وجود زیرساخت ها کلیدی مناسب در روستا همچون: آب و برق
پیشران‌های ناحیه سوم: وابسته(نتیجه)	۱-حمایت از نوآوری و ایده های نوآورانه، ۲- وجود زیرساخت های ارتباطی مناسب همچون جاده و راه‌های ارتباطی روستایی،۳- توزیع بهینه منابع و خدمات در سطح منطقه، ۴- تنوع فعالیتها در منطقه
پیشران‌های ناحیه چهارم: مستقل	۱- منابع طبیعی منطقه
پیشران‌های ناحیه پنجم: تنظیمی	---

منبع: نگارندگان، ۱۴۰۰

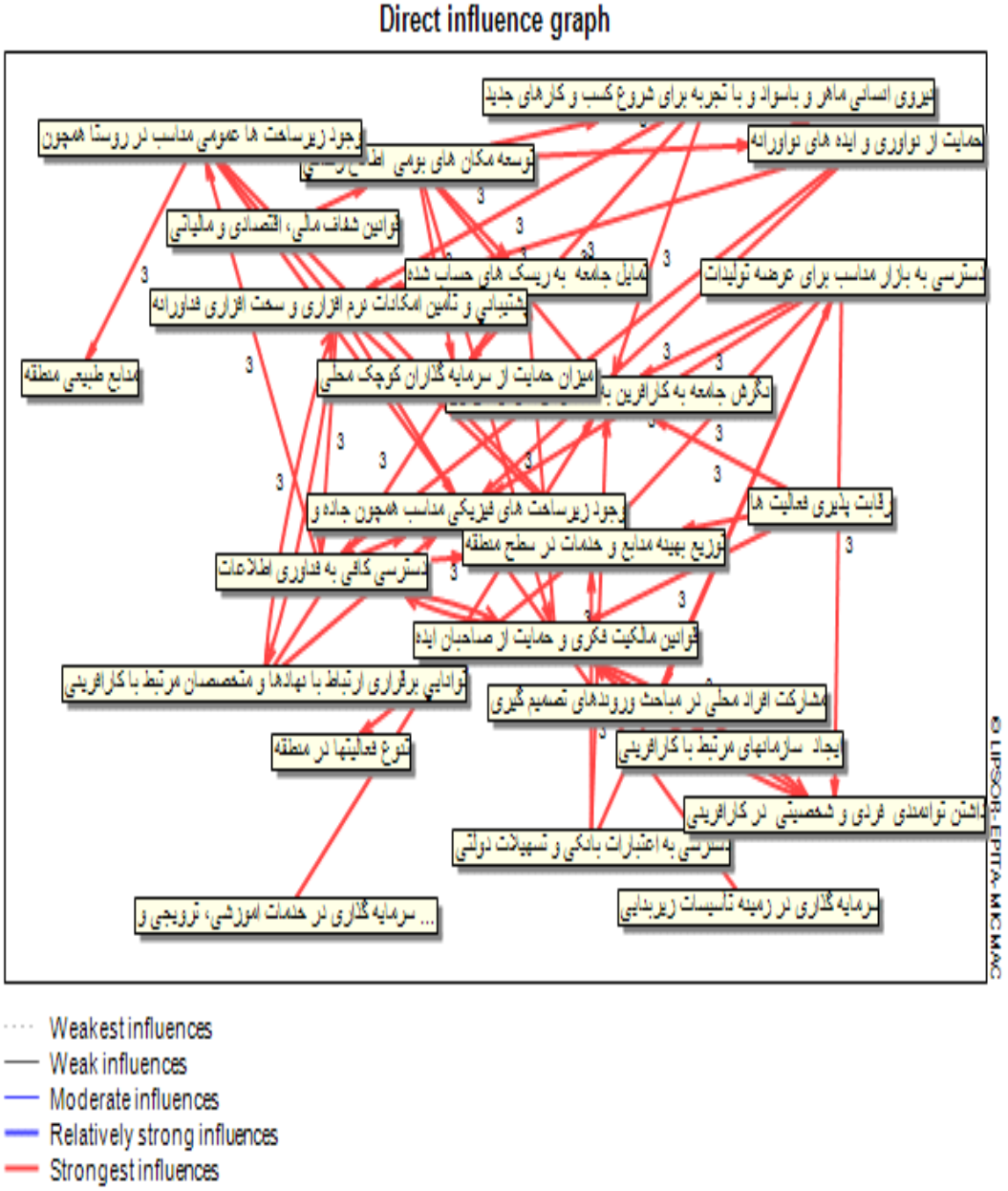
انتخاب نهایی عوامل کلیدی مؤثر بر توسعه کارآفرینی روستایی در شهر الشتر

همان طوری که در بالا نشان داده شد، ابتدا به بررسی وضعیت کارآفرینی در نواحی روستایی شهرستان الشتر و در چارچوب آینده نگاری به تحلیل کلی محیط سیستم پرداخته شد که طبق نتایج به دست آمده، ۲۴ عامل در مرحله نخست شناسایی و میزان و چگونگی تأثیرگذاری این عوامل بر یکدیگر و بر وضعیت آینده کارآفرینی در نواحی روستایی شهرستان الشتر با توجه به روش مستقیم و غیرمستقیم بررسی شد. افزون بر این با توجه به آنچه ذکر گردید، برای محاسبات اثرهای مستقیم، نرم افزار ماتریس را چندبار به توان می‌رساند. از بین عوامل انتخاب شده پس از امتیازدهی و

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

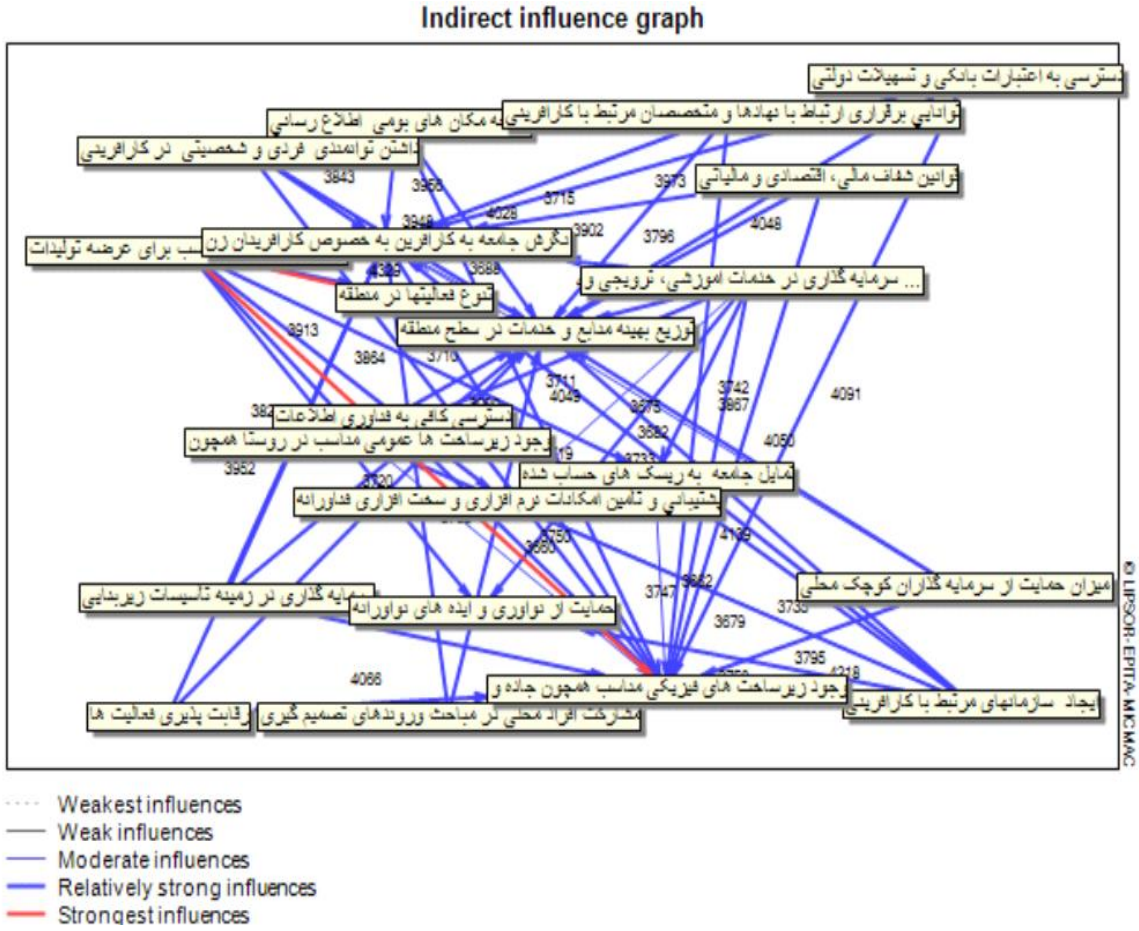
[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

تحلیل به‌وسیله نرم افزار میک مک که جهت بررسی توسعه کارآفرینی روستایی در روستاهای شهرستان الشتر مورد استفاده قرار گرفت، ۱۴ متغیر به‌عنوان عوامل کلیدی انتخاب شدند (جدول۸). به عبارت دیگر از میان ۲۴ عامل بررسی شده، ۱۴ عامل اصلی به عنوان عوامل کلیدی مؤثر بر وضعیت آینده کارآفرینی در نواحی روستایی شهرستان الشتر انتخاب شده اند که همه ۱۴ عامل در هر دو روش مستقیم و غیرمستقیم با اندکی جابجایی تکرار شده اند. همانطور که نتایج به دست آمده نشان می دهد پیشران کلیدی دسترسی به بازار مناسب برای عرضه تولیدات محلی و بومی به مصرف کنندگان در هردو اثر گذاری مستقیم و غیر مستقیم رتبه اول را کسب کرده و بدین ترتیب در بین کلیه عوامل بیشترین تاثیر گذاری را دارد (جدول۹). ۱۴ عامل تأثیرگذار مهم از میان ۲۴ عامل مورد بررسی در روش مستقیم و غیرمستقیم به شرح جدول ۸ هستند.

شکل ۴. روابط مستقیم بین متغیرها، منبع: نگارندگان، ۱۴۰۰

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]
[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

شکل ۵. روابط غیر مستقیم بین متغیرها، منبع: نگارندگان، ۱۴۰۰

جدول ۸. عوامل کلیدی مؤثر بر وضعیت توسعه کارآفرینی روستایی در شهرستان الشتر

متغیر	امتیاز نهایی به دست آمده		رتبه به دست آمده	
	تأثیرگذاری مستقیم	تأثیرگذاری غیرمستقیم	تأثیرگذاری مستقیم	تأثیرگذاری غیرمستقیم
دسترسی به بازار مناسب برای عرضه تولیدات محلی و بومی	۴۹۵	۴۹۸	۱	۱
ایجاد سازمانهای مرتبط با کارآفرینی	۴۷۵	۴۷۶	۲	۲
سرمایه گذاری در خدمات آموزشی، ترویجی و اطلاع رسانی	۴۶۵	۴۷۳	۳	۳
دسترسی به اعتبارات بانکی و تسهیلات دولتی	۴۶۵	۴۶۲	۴	۴
توسعه مکان‌های بومی اطلاع‌رسانی راجع به توسعه کارآفرینی	۴۶۵	۴۵۹	۵	۵
رقابت پذیری فعالیت ها	۴۵۵	۴۵۹	۶	۶
قوانین شفاف مالی، اقتصادی و مالیاتی	۴۵۵	۴۵۵	۷	۷
داشتن توانمندی فردی و شخصیتی در کارآفرینی	۴۵۵	۴۵۰	۸	۸
سرمایه گذاری در زمینه تأسیسات زیربنایی	۴۵۵	۴۴۶	۹	۹
مشارکت افراد محلی در مباحث وروندهای تصمیم گیری و...	۴۳۵	۴۳۵	۱۰	۱۱
توانایی برقراری ارتباط با نهادها و متخصصان مرتبط با کارآفرینی	۴۳۵	۴۳۱	۱۱	۱۰
حمایت از سرمایه گذاران کوچک محلی (بیمه، اعتبار)	۴۳۵	۴۳۰	۱۲	۱۲
نگرش جامعه به کارآفرین به خصوص کارآفرینان زن	۴۲۵	۴۲۴	۱۳	۱۳
دسترسی کافی به فناوری اطلاعات	۳۰۵	۳۰۷	۱۴	۱۴

منبع: نگارندگان، ۱۴۰۰

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

جدول ۹ . جابجایی و رتبه‌بندی عوامل بر اساس اثرگذاری مستقم و غیر مستقیم

Classement par dépendance

Rank	Variable	Variable
1	14 - NEG	21 - V.Z.ER
2	21 - V.Z.ER	22 - TOZIE
3	22 - TOZIE	14 - NEG
4	16 - TM.RI	17 - HEMA
5	17 - HEMA	16 - TM.RI
6	18 - POSH	20 - V.Z.K
7	20 - V.Z.K	18 - POSH
8	24 - TAN	24 - TAN
9	10 - GH.MA	10 - GH.MA
10	13 - NIRO	13 - NIRO
11	6 - E.SAZ	15 - M.HE
12	15 - M.HE	23 - MAN
13	23 - MAN	6 - E.SAZ
14	11 - D.TAV	19 - D.FAN
15	19 - D.FAN	11 - D.TAV
16	8 - T.ME	8 - T.ME
17	7 - MOSH	1 - S.AM
18	1 - S.AM	7 - MOSH
19	4 - D.BA	12 - T.AV
20	12 - T.AV	4 - D.BA
21	2 - S.TA	2 - S.TA
22	9 - GH.SH	9 - GH.SH
23	3 - D.ET	3 - D.ET
24	5 - REGH	5 - REGH

Classify variables according to their infl

Rank	Variable	Variable
1	4 - D.BA	4 - D.BA
2	6 - E.SAZ	6 - E.SAZ
3	1 - S.AM	1 - S.AM
4	3 - D.ET	3 - D.ET
5	8 - T.ME	8 - T.ME
6	5 - REGH	5 - REGH
7	9 - GH.SH	9 - GH.SH
8	11 - D.TAV	11 - D.TAV
9	2 - S.TA	2 - S.TA
10	7 - MOSH	12 - T.AV
11	12 - T.AV	7 - MOSH
12	15 - M.HE	15 - M.HE
13	14 - NEG	14 - NEG
14	19 - D.FAN	19 - D.FAN
15	16 - TM.RI	20 - V.Z.K
16	18 - POSH	16 - TM.RI
17	20 - V.Z.K	18 - POSH
18	10 - GH.MA	10 - GH.MA
19	13 - NIRO	13 - NIRO
20	21 - V.Z.ER	21 - V.Z.ER
21	17 - HEMA	17 - HEMA
22	22 - TOZIE	22 - TOZIE
23	23 - MAN	23 - MAN
24	24 - TAN	24 - TAN

منبع: نگارندگان، ۱۴۰۰

۴. بحث و نتیجه گیری

امروزه نواحی روستایی با تحولات و تهدیدهای بسیاری مواجه هستند، از این رو تضمین و تداوم حیات و بقاء روستاها نیازمند یافتن راه حل‌ها و روش‌های جدید مقابله با مشکلات می باشند که به نوآوری، ابداع، خلق محصولات، فرایندها و روش‌های جدید بستگی دارد. برای نیل به این هدف آینده پژوهی و شناسایی و تحلیل عوامل کلیدی و تاثیرگذار در جهت ایجاد تغییرات مطلوب در آینده جوامع روستایی ضرورتی اجتناب ناپذیر است. لذا پژوهش حاضر با هدف واکاوی و تحلیل پیشران ها و تعیین کننده های اصلی توسعه کارآفرینی روستایی در شهرستان الشتر استان لرستان با استفاده از تحلیل ساختاری و نرم افزار میک مک انجام گرفته است. نتایج حاصله بیانگر این است که آنچه که از وضعیت صفحه پراکندگی عوامل و متغیرهای مؤثر بر وضعیت آینده توسعه کارآفرینی روستایی در شهرستان الشتر می توان فهمید، وضعیت ناپایدار سیستم کارآفرینی روستایی در این شهرستان است. به طوری که بیشتر متغیرها در اطراف محور قطری صفحه پرا کنده اند. به غیر از چند عامل محدود که نشان می‌دهند دارای تأثیرگذاری بالایی در سیستم هستند، سایر متغیرها از وضعیت تقریباً مشابهی نسبت به همدیگر برخوردارند. در این راستا، شواهد تجربی و وضعیت نواحی روستایی شهرستان الشتر (از جمله عدم وجود زیرساخت‌ها لازم و حمایت‌های ناکافی از کارآفرینان، وجود جمعیت بیکار و افزایش نرخ بیکاری ، عدم آموزش لازم و نیز اطلاع‌رسانی نامناسب و...) نیز حاکی از ناپایداری سیستم کارآفرینی شهرستان می باشد. افزون بر این، نتایج تحلیل‌های ماتریس ارزیابی اثرات متقابل و ارزیابی پلان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری عوامل کلیدی با روشهای مستقیم و غیرمستقیم نشان داد که از میان ۲۴ عامل ، تعداد ۱۴ عامل کلیدی بعنوان عوامل تاثیر گذار بر روند آتی توسعه کارآفرینی در نواحی روستایی الشتر موثر هستند.

مقایسه بین پژوهش‌ها و تحقیقات گذشته و پژوهش حاضر نشان می‌دهد که از بین پژوهش‌های صورت‌گرفته در موضوع کارآفرینی نتایج پژوهش‌های (Qadiri et al, 2019)،

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

(Mohadi & Yagoubi Farani, 2012) و (Rezvani & Najarzadeh, 2008) بیشتر بر وضعیت موجود کارآفرینی تاکید دارند و کمتر به مقوله آینده محوری در توسعه کارآفرینی روستایی توجه داشته‌اند و همسو با پژوهش حاضر نیستند. همچنین در پژوهش‌های انجام شده مبتنی برآینده‌پژوهی، پژوهش حاضر هم‌راستا با نتایج برخی از پروهش‌ها می باشد، به‌طوری‌که از بین ۱۴ پیشران کلیدی و تاثیر گذار استخراج شده : عامل دسترسی به بازار مناسب برای عرضه تولیدات محلی و بومی به مصرف کنندگان به عنوان مهم‌ترین و تاثیرگذارترین عامل با تحقیقات (Ahmadi et al, 2019) و (Farahani et al, 2014) مطابقت دارد ، افزون بر این عوامل ایجاد سازمان‌های مرتبط با کارآفرینی، سرمایه‌گذاری در خدمات آموزشی، ترویجی و اطلاع‌رسانی و نیز توسعه مکان‌های بومی اطلاع‌رسانی راجع به توسعه کارآفرینی با پژوهش (Omidi et al, 2018) هم‌سو است، در میان سایر پیشران‌های استخراج شده عوامل دسترسی به اعتبارات بانکی و تسهیلات دولتی، رقابت پذیری فعالیت ها ، قوانین شفاف مالی، اقتصادی و مالیاتی، داشتن توانمندی فردی و شخصیتی در کارآفرینی، سرمایه گذاری در زمینه تأسیسات زیربنایی و حمایت از سرمایه گذاران کوچک محلی (بیمه، اعتبار) نیز با تحقیقات (Omidpour et al, 2019)، (Ahmadi et al, 2019) و (Farahani et al, 2014) مطابقت دارد. در نهایت عوامل مشارکت افراد محلی در مباحث وروندهای تصمیم گیری و برنامه ریزی کارآفرینی ، توانایی برقراری ارتباط با نهادها و متخصصان مرتبط با کارآفرینی، نگرش جامعه به کارآفرین به خصوص کارآفرینان زن و دسترسی کافی به فناوری اطلاعات) که بیشترین نقش را در توسعه کارآفرینی روستایی شهرستان الشتر ایفا می کنند، هم سو با تحقیقات (Deh Deh Zadeh Silabi, Parveen & Ahmadifard, 2019)، کشاورز مرضیه(۱۳۹۷)، (Taghilo, 2016) می باشد.

با توجه به یافته های این پژوهش می توان گفت که استفاده از فناوری و تکنولوژی نوین و نیز نهادههای جدید و آموزش روستاییان باعث افزایش تولید و بهره وری می شود که خود نقش مهمی در توسعه کارآفرینی روستایی در شهرستان الشتر دارد. همچنین به منظور توسعه روستایی و کارآفرینی در این شهرستان بایستی به این مهم توجه شود که سرمایه نقش مهمی دارد و بایستی در جهت توسعه منابع مالی روستاییان و حمایت از آنها حرکت کرد.

در جمع‌بندی پژوهش می‌توان گفت که موفقیت در دست‌یابی به اهداف همه‌جانبه توسعه کارآفرینی در مناطق روستایی شهرستان الشتر وابسته به تعامل موثر بین این عوامل کلیدی است. از مهم‌ترین نتایج تحقیق آن است که با استفاده از عوامل شناسایی شده و با در نظر گرفتن میزان اولویت و اثرگذاری و اثرپذیری آن‌ها بر یکدیگر می توان وضعیت پایداری آینده سیستم کارآفرینی روستایی شهرستان الشتر را ارزیابی کرد و راه‌کارهایی برای برای حفظ وضع مطلوب و یا تبدیل وضعیت نامطلوب به مطلوب را در ابعاد مختلف تدوین و اجرا کرد. در این راستا، توجه کافی از سوی سیاست‌گذاران، برنامه ریزان و دست‌اندرکاران محلی و استانی به عوامل کلیدی و تاثیرگذار، اولویت بندی و مدنظر قرار دادن روابط آن‌ها با یکدیگر می‌تواند بسترهای لازم را برای تحقق و توسعه و تکامل مطلوب و الگومدار توسعه کارآفرینی روستایی در شهرستان الشتر را ایجاد کند، به گونه ایی که تعادل و پایداری طولانی‌مدت را در همه ابعاد و سطوح تضمین نماید.

تقدیر و سپاسگزاری

بنا به اظهار نویسنده مسئول، پژوهش حاضر برگرفته از رساله دکتری رساله دکتری امیر خنجری عالم، دانشکده علوم

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

انسانی، گروه جغرافیا، دانشگاه پیام‌نور است و فاقد حامی مالی می‌باشد.

۵. فهرست منابع

Ahmadi, s., Kohestani, H., Yadavar, H., & Shabanali Fami, H. 2019. Meta-analysis of factors affecting the development of rural women's entrepreneurship, Space Economy and Rural Development Quarterly, Year 8, Number 1, pp. 21-38. (In persian)

Amini, S., Hashemi, & S.S. 2017. The role of entrepreneurship in the development of tourism, Journal of Work and Society. pp. 106-107. (In persian)

Amiri, N., Lotfi, I., & Hadipour, B. 2017. Future research approach in predicting threats of intelligence and security organizations (Pava Naja case study). Quarterly Journal of Police Protection and Security Studies, Volume 13, Number 48, Fall 2017, pp. 107-132. (In persian).

Arabi Javanmard, Z., & Jafari, H. (2018). Estimation of feeding to Elshtar aquifer in Lorestan province. Water and Soil (Agricultural Sciences and Industries), 33(1 (series 63)), 37-49.

Deh Deh Zadeh Silabi, P., & Ahmadifard, N. 2019. Determining key progressive affecting tourism development with a future research approach (case study: Mazandaran province cities), Geography and Environmental Sustainability Journal, Volume 10, Number 30, pp. 73-89. (In persian)

Estelaji, A.R., Ghorbin, A.R., & Taj, Sh. 2017. Identification and prioritization of tourism policy indicators effective in the development and construction of rural complex using factor analysis technique, case study: Deh Bala rural complex of Taft city. Regional Planning Quarterly, Year 8, Number 32, pp. 37-50. (in persian)

Farahani, H., Rasolinia, Z., & Asadeghi Saraskanroud, Z. 2014. Factors affecting the growth of entrepreneurship in rural areas, case: Jabransar village in Abdanan city, Space Economy and Rural Development Quarterly, Number 9, Year 3, pp. 1-16. (In persian)

Ghorbani, P., & Kabaranzadeh Kaidim, M.R. 2016. An introduction to the theoretical foundations of entrepreneurship (approach to economic theories of entrepreneurship). International Conference on Innovation and Research in Human Sciences, Management and Islamic Education, Qom, Soroush Hikmat Mortazavi Center for Islamic Studies and Research, Scientific Association for Communication and Propaganda of the Seminary. (In persian)

Godet, A. J., Meunier, M. F., & Roubelat, F. 2003. Structural analysis with the MICMAC method & actors' strategy with MACTOR method, Futures Research Methodology, Vol.15, No. 2. Pp.124-135.

Hosseininia, Gh.H., & Fallahi, H. 2016. Factors affecting the development of rural entrepreneurship (study sample: rural areas of Manojan). Rural Research Quarterly, Volume 8, Number 1, pp. 22-37. (In persian)

Kuratko, D. F., & Hadgetts, R. M. 2004. Entrepreneurship theory, process and practice. U.S.A: South-Western. Pp.28-39

Lordkipanidze. M. 2002. Enhancing Entrepreneurship in Rural Tourism for Sustainable Regional Development: The Case of Söderslätt Region, Sweden, the International Institute for Industrial Environmental Economics (IIIEE); International miljö institute.

Lordkipanidze. M., brezet, H., & backman, M. 2005. The entrepreneurship factor in sustainable tourism development, journal of cleaner production, PP: 787-798.

Lorestan Governorate Planning Deputy, Lorestan Province Statistical Yearbook. Khorramabad: Lorestan Governorate,

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

Rezvani, M. R., & Najarzadeh, M. 2008. Investigation and analysis of the fields of entrepreneurship of villagers in the process of development of rural areas, a case study: South Braan village (Isfahan city). Journal of Entrepreneurship Development, first year, number 2, pp. 161-182. (In persian)

Sejasi Khedari, H., & Ruknuddin Eftekhari, A.R., & Mahdavi, D. (2015). Sustainable development of tourism entrepreneurship with emphasis on rural areas. Tehran: Samit Publications, first edition, 354 pages. (In persian)

Shahraki, H., Mohadi, R., & Yagoubi Farani, A. 2015. Analyzing the cultural and social components of rural entrepreneurship: a qualitative research, Entrepreneurship Development, Volume 9, Number 4, pp. 768-749. (In Persian).

Sobel, R. S., & King, K. A. 2008. Does school choice increase the rate of youth entrepreneurship? – N.27, pp.429-438

Taghilo, Ali Akbar, Soltani Naser, Aftab Ahmad. 2016. progressive of rural development in Iran, space planning and preparation, volume 20, number 4, pp. 1-20. (In Persian).

Tousi, R., Jamshidi, A.R., Taghdisi, A. 2013. Rural entrepreneurship and determination of factors affecting it, a case study: villages of Minodasht city, Journal of Rural Research and Planning, year 3, number 8, pp. 1-11. (In persian)

Zali, N., & Torzhadi, M. 2015. Identification and structural analysis of the progressive of development in Gilan province using the mutual effects analysis method, presented at the first national conference on urban planning architecture and civil engineering, Qom, Institute of Scientific Conferences of Third Hazara Thinkers. (In persian)

General Department of Statistics and Information.2019. (In persian)

Macke, D. 2001. Situation Analysis Entrepreneurship & Rural Texas, Draft Report Rural Entrepreneurship Initiative.

Marzieh farmer 2017. Analyzing the determinants and progressive of rural entrepreneurship development in Iran with a meta-analytical approach, Journal of Economic Research and Agricultural Development of Iran, Volume 2-49, Number 4, pp. 778-765.

Mohadi, R., & Yagoubi Farani, A. 2012. Investigation and analysis of obstacles and limitations of rural women's entrepreneurship development in Iran, number 142, pp. 38-50. (In persian)

Omidi, N., Mohammadi, E., Al-Hopur Ashraf, Y., & Khalili, K. 2018. Analysis of factors affecting the development of small and medium entrepreneurial companies in the rural areas of Eyalam Province, Space Economy and Rural Development Quarterly, Year 7, Number 3, pp. 145-164. (In persian)

Omidpour, F., Rahmani Fazli, A.R., & Azizpour, F. 2019. Analysis of structural factors affecting the development of entrepreneurship in rural areas of Delfan city, Space Economy and Rural Development Quarterly, Year 9, Number 1, pp. 21-40. (In persian)

Qadiri Masoum, M., Tahmasi, B., Shokriani, A., & Khankarna, M. 2019. The role of entrepreneurial capacities in the development of peri-urban spaces Case: Islamshahr city, Journal of development of peri-urban spaces, year 1, number 2, pp. 35-46. (In persian)

[Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205]

[DOI: Doi:10.52547/gsma.3.4.205] [Downloaded from gsma.lu.ac.ir on 2024-03-29]